

DE MAGISCHE TIJDPOORT

De verborgen erfenis van de familie
van Lymborch-Maelwael

Diane Busink

inrijke xemplaar

Diane Busink

DE MAGISCHE TIJDPOORT

De verborgen erfenis van de familie
Van Lymborch-Maelwael

Colofon

Titel: *De magische tijlpoort*

Auteur: Diane Busink

Afbeelding cover: Januariblad van de Très Riches Heures door de gebroeders Van Lymborch. Musée Condé Chantilly

Uitgever: Ambilicious, uitgever van verhalen – Waddinxveen [ambilicious.nl]

Omslagontwerp: Ton de Koning, Probeeld [probeeld.myportfolio.com]

Vormgeving binnenwerk: Inanna van den Berg, Ambilicious

Redactie: Inanna van den Berg, Ambilicious

ISBN: 978-94-93366-89-3

NUR: 285

Eerste druk: maart 2026

© 2026 Diane Busink, ProBeeld, Ambilicious

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, behoudens de in de wet gestelde uitzonderingen, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbenden.

Hoewel deze uitgave met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, aanvaarden auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden.

DE MAGISCHE TIJDPOORT

De verborgen erfenis van de familie
Van Lymborch-Maelwael

Ambilicious Waddinxveen | Kalmthout

Voor Sigrid

De magische tijdpoort is een boek met een spannende tijdreis en in dit geval voor mij persoonlijk een heel bijzondere. Het gaat over een tijdreis die ikzelf ook heb meegemaakt. Echt waar!

Zo'n 20 jaar geleden daalde ik in een broodjeszaak aan de Burchtstraat in Nijmegen een oude houten keldertrap af en liep zo de 14e eeuw binnen. Ik knipperde met mijn ogen. Dit was de droom van toen ik jong was; opeens in een andere tijd rondstappen. Ergens voor het eerst komen waar heel lang niemand is geweest. Ik kon het verleden ruiken, het aanraken. Het was het begin van een avontuur dat nu nog steeds doorloopt. Een ontdekking die zelfs een museum heeft opgeleverd: het Maelwael Van Lymborch Huis.

Dit was en is de plek waar de eerste schilders van Nederland hun vakmanschap hebben geleerd. Zeg maar gerust een magische plek, want hier zijn echt kunstzinnige wonderen gebeurd. Hier werd de schilderkunst van de Nederlanden geboren!

In *De magische Tijdpoort* gaan we samen met Pleuntje en Jochem op reis door zes eeuwen vergeten tijd. We ontmoeten de familie van de fameuze gebroeders Van Lymborch en komen tot een verrassende en wereldschokkende ontdekking. Zoals een van de gebroeders Van Lymborch in het boek al zei: "Je leeft altijd in een groter verhaal dan je eigen moment." Ook zin in zo'n groot verhaal en een echte tijdreis? Stap dan in die magische tijdpoort. Tijdreizen kan iedereen die er voor openstaat!

Peter van der Heijden
initiatiefnemer Maelwael Van Lymborch Huis te Nijmegen

1

Pleuntje heft geschrokken haar hoofd en luistert aandachtig. Het is pikdonker nu de lamp in het keukentje uit is. Ze schijnt met de zaklamp van haar mobiel om zich heen, spert haar ogen breed open. Ergens klinken stemmen. Zijn er mensen in het gebouw? Komt het geluid van buiten? Als ze heel goed luistert, hoort ze in de verte gegiechel en gerammel, waarschijnlijk van een fietsketting. Zou dat het vertrekkende winkelpersoneel zijn? Dan wordt het stil.

Pleuntje schijnt weer met haar zaklamp rond. Recht voor haar de deur van het toilet, wit en een beetje afgebladderd. Links van haar de fontein. Het gastendoekje wiebelt heen en weer. Ergens klinkt een zacht bonkend geluid. Waar komt dat geluid vandaan? Het is dichtbij. Dichterbij dan Pleuntje wil. Ze luistert gespannen en beseft dat het haar bonkende hart is. Het gonzende bloed veroorzaakt een doffe pijn in haar hoofd.

Pleuntje duwt haar rug tegen de wc-pot, durft niet naar voren te bewegen. Met haar vrije linkerhand masseert ze haar slapen, veegt wat zweet van haar voorhoofd. Behalve het keiharde bonzen in haar keel, hoort ze niets.

Het is te laat om alles terug te draaien, dat weet ze al te goed. Hoe heeft ze ooit kunnen denken dat dit een goed plan was? Pleuntje luistert. Uit de winkel en de steeg hoort ze niets meer. Pas als het overal om haar heen stil blijft, durft ze haar stijve rug iets te strekken en voorzichtig te bewegen.

Als het klopt wat tante Mona haar zei, dat het alarm is uitgeschakeld, dan valt er weinig te vrezen. Geen bewegingsmelder en geen infraroodsensor die haar zullen verraden. Ze heeft tot half zeven om hier weg te komen. Dus ze moet in actie komen. Snel. Elk moment kan de nachtploeg arriveren en met de werkzaamheden beginnen.

Ze zit er amper een kwartier, en haar billen voelen nu al als beton. Voorzichtig beweegt ze haar voeten. Haar armen klemt

ze om haar opgetrokken knieën. Haar mobiel glijdt bijna uit haar klamme hand. Ze ruikt zichzelf. Angstzweet. Hijgend denkt ze na. Wat nu?

Ze tikt op haar mobiel en staart naar het verlichte scherm. 18.19 uur. Nog ongeveer tien minuten dus. Behoedzaam komt ze overeind. Met haar mobiel schijnt ze omhoog, reikt naar de lichtknop en schakelt de wc-lamp aan. Het felle licht verblindt haar. Pleuntje knippert en krijgt tranen in haar ogen. Boos veegt ze over haar wangen. Huilebalk! Eigen schuld, dikke bult.

Ze had dit plan nooit moeten bedenken. En al helemaal niet zomaar uitvoeren! Trouwens, ze heeft nooit gedacht dat het zou lukken ... Waarom zit ze hier helemaal in haar uppie? Ze had Lotta erbij kunnen betrekken. Lotta is nooit bang, durft alles. Wat zal Lotta opkijken als ze hoort dat zij, Pleuntje Gravers, hier in haar eentje na sluitingstijd in een doodstille C&A zit ingesloten.

In de keuken is het stikdonker. Ze durft de lamp niet aan te doen. Stel dat tante Mona nog niet weg is en een lichtbundel Pleuntjes aanwezigheid verradt? Is het verhaal van tante Mona waar? Dat er bouwvakkers zullen komen, samen met de riooldienst en dat er daarom geen alarm is ingeschakeld? Is dat niet een raar verhaal? Nu ze hier zit, slaat de twijfel toe. Hoe kon ze zich zo vergissen? Dacht ze écht dat ze dit zomaar kon doen?

2

Een paar dagen eerder ...

Het nieuwe schooljaar is net begonnen. Pleuntje begint aan het tweede verlengde brugjaar, zo wordt dit jaar genoemd. Dat betekent weer een jaar van hetzelfde. Saai, saaier, saaist.

Op de eerste schooldag houdt de rector een toespraak waarin hij benadrukt dat elke leerling zichzelf kan zijn.

‘Je gaat ontdekken wie je bent. Je durft jezelf te zijn in de groep. Je gaat aan de slag met jezelf en je wensen en dromen.’

Het voelt alsof hij alleen tegen háár spreekt. Hoewel Pleuntje hem niet durft aan te kijken, slurpt ze ieder woord van hem op. Lang hoeft ze er trouwens niet over te denken. Ze weet het namelijk meteen: een influencer wil ze zijn, met megaveel volgers. Via de socials gaat ze leeftijdgenoten enthousiast maken voor geschiedenis. Het klinkt ziek stoffig, beseft ze. Dat gaat zij, Pleuntje Gravers, veranderen! Het gaat een bijzonder jaar worden. Háár jaar. Daar zal ze zelf voor zorgen. Ze gaat eindelijk uit haar schaduw stappen!

Kort daarna is het jaarlijkse klassenuitje om elkaar beter te leren kennen; een vossenjacht door de stad met allerlei saaie opdrachten. En een bezoekje aan een museum naar keuze waar Pleuntje enorm naar heeft uitgekeken.

Met Elif, Lotta en Almar kiest Pleuntje voor het Maelwael Van Lymborch Huis. Almar komt met het voorstel en de andere meiden vallen haar direct bij: dát museum gaat het worden.

‘Een piepklein museum midden in de stad,’ zegt Elif, terwijl ze wild met haar haren schudt. ‘We maken die stomme opdracht snel af en gaan daarna lekker shoppen.’

‘En chillen in het park,’ vult Almar aan.

Pleuntje hoort het zwijgend aan en staart in gedachten naar de plukjes rood haar die vrolijk om Elifs gezicht dansen. Ze durft niet hardop te zeggen dat ze best leuk vindt, zo’n museum. Dat

ze het súper interessant vindt, dat ze in musea niet uitgekeken raakt. Pleuntje wil altijd alles weten, bekijken, heeft zoveel vragen. Stiekem denkt ze weer aan dat vloggen. Dat zou nog eens wat zijn ... Ze ziet zichzelf al enthousiast vertellen over wat de mensen in andere tijden dachten, voelden en deden ... Zullen ze haar op school uitlachen? Is het een stom idee?

Durf jezelf te zijn, galmt de stem van de rector in haar oor. Maar als ze dat zelfs bij haar beste vriendinnen al niet eens durft ...

Als ze om de hoek van het museum, in het smalle Stockumstraatje, hun fietsen tegen elkaar op slot zetten, staat Jochem plots naast hen.

‘Waar gaan jullie heen?’ vraagt hij.

‘Het Maelwael Van Lymborch Huis,’ zegt Pleuntje.

Naast haar barst Lotta in lachen uit. ‘Jochem, het is rood en het zit op je hoofd.’

Verbaasd voelt Jochem aan zijn muts en kijkt Lotta vragend aan.

Ook Elif en Almar gieren het uit. Proestend buigen de meiden zich over hun fietsslot.

‘Die muts!’

‘Heb je die groene sneakers gezien?’

‘Tis net een kikker.’

Als Lotta hardop begint te kwaken, haalt Jochem zijn schouders op. ‘Nou, doe!’

Met een raar gevoel in haar onderbuik ziet Pleuntje hem het hoekje om gaan in de richting van de Ridderstraat.

‘En dit zijn de gebroeders Van Lymborch.’ De gids wijst drie figuren aan op de wandvullende afbeelding. ‘Ze schilderden miniaturen. In werkelijkheid is deze tekening zo groot als een A4’tje.’

Pleuntje kijkt naar de uitvergroting van zeker vier meter breed. Een rijke heer met een blauwe mantel zit aan een rijkelijk gedekte tafel en ontvangt allerlei gasten. Zijn bolle gezicht wordt ontsierd door een dopneus en hij draagt een protserige bontmuts. Zijn blik is minzaam en verwend.

‘Dit is Paul Van Lymborch,’ zegt de gids en wijst naar de afbeelding op de wand, ‘met de grijze muts en de goud geborduurde letters P op zijn mantel.’

Pleuntje zet een stap naar voren en bekijkt de groep figuren van dichtbij. Haar hart slaat over als ze de dromerige blik van de jongen met de grijze muts ziet.

‘Niet dat we het zeker weten, hoor,’ zegt de gids en haalt zijn schouders op.

Pleuntje draait zich vragend om, maar hij wijst alweer naar iets anders. Pleuntje volgt zijn blik. Achter de balie hangen uitvergroete platen van de miniatuurafbeeldingen die de broers maakten, waaronder een zomers tafereel.

‘Dat is de maand juli,’ zegt de gids. ‘Je ziet het dagelijks werk van middeleeuwen op het veld. Schaapscheren deden ze toen met een schaar. De boer draagt een oud vod. En kijk eens hier, die vogels en korenbloemen, net echt!’

Betoverd kijkt Pleuntje ernaar. Wat haar vooral opvalt zijn de kleuren. Het goud en zilver glanst volop en dat helle blauw ziet ze overal terugkomen.

‘De broers werden in Frankrijk echte meesters in het verluchten, zoals het versieren van boeken heet. Honderden piepkleine illustraties hebben ze gemaakt.’

‘Zijn die hier?’ vraagt Pleuntje gretig.

‘Dat zouden we willen,’ lacht de gids. ‘Nee, die liggen in musea in Frankrijk en New York, achter slot en grendel. We hebben hier replica’s.’

‘Neppers dus,’ verzucht Lotta en rolt met haar ogen.

Frankrijk, Amerika, denkt Pleuntje. Daar wil ze best eens heen.

‘In die tijd waren boeken heel duur,’ gaat de gids verder. ‘Alles werd handmatig gemaakt en het duurde jaren voordat het af was. Boeken waren alleen voor de rijken. De meeste mensen konden niet eens lezen.’

‘Met de hand maken? Ze kunnen boeken toch gewoon drukken?’ vraagt Elif.

‘Nou, ik zou ChatGPT gebruiken,’ proest Lotta. ‘En daarna naar de printshop gaan.’

‘Ze hadden wel papier,’ zegt de gids bloedserieus. ‘Maar ze gebruikten liever perkament. Dat is veel sterker. Het werd gesneden uit dierenvellen en op ingewikkelde wijze bewerkt. Nu zouden we zeggen: duurzaam, maar niet bepaald vegan.’

Pleuntje knikt bedachtzaam. ‘Die boeken waren dus van leer?’
‘Flinterdunne velletjes leer. Daarna werd het vel voor vel beschreven en versierd.’ De gids wijst naar een bladzijde die ingelijst aan de wand hangt. ‘En met sierranden. Pas later werden er afbeeldingen toegevoegd. De gebroeders Van Lymborch waren een van de eersten die tekeningen maakten van alledaagse onderwerpen.’

‘Dus die gebroeders waren illustrators?’

‘Jij zegt het,’ lacht de gids. ‘Ergens klopt het wel. Ze waren striptekenaars en grafisch vormgevers. Ze schilderden het logo van de hertogen, verzorgden de marketing en maakten content. Als een reclame. Net als in onze tijd moest de boodschap prikkelend en vernieuwend zijn.’

‘Influencers dus,’ mompelt Pleuntje in zichzelf. Als zij gaat vloggen, wil ze uniek zijn en iets doen wat niemand anders doet. Ze loopt naar de vitrine waarin een replica ligt van een groot boek. Best zwaar lijkt het. De buitenkant van het boek is versierd en er zit een slot op. Zoals bij een dagboek.

Achter haar proesten haar vriendinnen het uit. Pleuntje draait zich geërgerd om. De meiden staan weer bij de wand waarop het middeleeuwse buffet is afgebeeld.

‘Kijk daar! Dat lijkt een piemel!’ Lotta wijst giechelend naar een dolk die een van de ridders nogal opzichtelijk recht voor zich draagt.

‘Goed gezien. Ik zal maar niet zeggen hoe die dolk wordt genoemd. Hier is er nog eentje.’ Op het wandvullende kunstwerk zijn de hertog en zijn gevolg levensgroot afgebeeld.

‘Toe, zeg eens, hoe werd die dolk genoemd?’ vraagt Lotta brutaal.

‘Ik zal het fluisteren. Een eh ... klotendolk.’

‘Een klótendolk?’ roept Lotta het keihard door het museum.

Pleuntje kijkt snel de andere kant op.